

מעלה עצמאות

הכביש התלול והמפותל, היורד ממצפה רמון אל קרקעית המכתש, נקרא מעלה עצמאות. כשנסעים בו נחשף החתך הגיאולוגי של המכתש: מסלעי הגיר שבשפת המצוק, אל אבני החול שבתחתיתו, ועד לסלעי הדולומיט והחול האדום שבקרקעית. המעלה הוא גולת הכותרת במבצע פריצת הכביש מבראש (שבע לאילת) (כביש מספר 40), במהלך סלילתו התרחש אירוע הדמים באוטובוס שנסע במעלה עקריים - הדרך שהובילה לאילת עד לפריצת הכביש הזה.

צילום: ירון ירון

הר ארדון

בערבית נקרא ההר ראס אירדיחה, שמשמעו הראש המבוקע. ואכן, ההר הענקי, דמוי הטרפז, מזדקר במזרח המכתש בין שתי בקעות: מחמל וארדון. בעברו הוא היה בקעה בין שני רכסים, אלא שבתהליך התפתחות המכתש כורסמו הרכסים הללו, ויצרו את שתי הבקעות העמוקות, בעוד שהקער שביניהן דווקא שמר על גובהו. בימינו, מטפס שביל מכל אחת משתי הבקעות אל הפסגה, לתצפית מרהיבה על המכתש, הרי הנגב המזרחי והרי אדום.

ממליץ: מנחם מרקוס

דייקים

את קירותיו של נחל ארדון, הבנויים משכבות צבעוניות ויפות של גיר, חרסית ואבן חול, חוצים מעין קווים אנכיים, הנקראים "דייקים". הדייק נוצר כתוצאה מחדירת חומר מגמתי מותך לתוך סדקים, החוצים אנכית את שכבות הסלע האופקיות. השילוב המיוחד הזה, של שכבות אופקיות וצבעוניות עם דייקים אנכיים הבולטים מהן, הוא אחת התופעות היפות במכתש.

ממליץ: מנחם מרקוס

מרכז המבקרים של מצפה רמון

במרכז המבקרים - מבנה מיוחד שעיובו משתלב יפה בקו המצוק - יש תצוגות קבע של הגיאולוגיה, הבוטניקה, הזואולוגיה ושרידי הפעילות האנושית הקדומה במכתש. תוכנית אורקולית מספרת על תהליכי התהוות המכתשים בנגב, וסרטים קצרים מתארים את האתרים המיוחדים במכתש.

צילום: ברוך גיאן

קו א

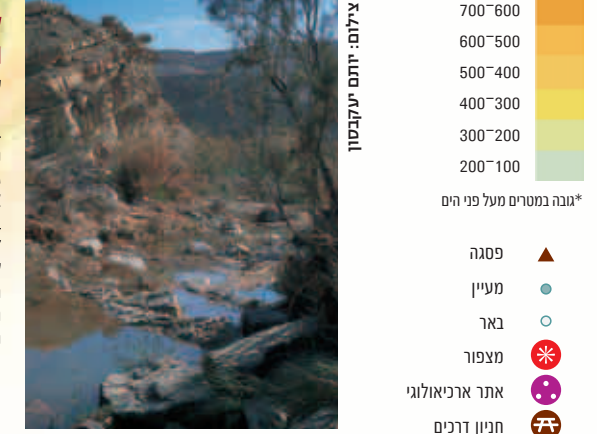
מפסגת הר רמון נמשך לכיוון הר רומם קיר אבנים נמוך וישר כסרגל. הקיר, שאורכו כארבעה קילומטרים (!), מכונה קו א. האם זהו קטע מקו ביצורים שהונח לאורך גבול ממלכת יהודה? ואולי זהו קו חיץ שמטרתו היתה שמירת האזור החקלאי של בורות לוח מצפון נורדים שהגיעו מסיני? עד היום החידה לא פוענחה.

הר רמון

פסגת הר רמון, ההר הגבוה ביותר בנגב, בולטת מעל פינתו הדרום מערבית של המכתש לגובה 1,035 מטר מעל פני הים. יש ממנה תצפית נהדרת אל המכתש, רכס הר ערף, רכס הר שגיא והר כרכום, המישר, הרי אדום, מישורי סיני, הר לוח, הר חריף והר חורשה. על הפסגה יש ריכוז של טומולי - גלי קבורה מתקופת הברונזה (שכמותם מצויים למשל גם ברמת סהרונים).

קו א

מפסגת הר רמון נמשך לכיוון הר רומם קיר אבנים נמוך וישר כסרגל. הקיר, שאורכו כארבעה קילומטרים (!), מכונה קו א. האם זהו קטע מקו ביצורים שהונח לאורך גבול ממלכת יהודה? ואולי זהו קו חיץ שמטרתו היתה שמירת האזור החקלאי של בורות לוח מצפון נורדים שהגיעו מסיני? עד היום החידה לא פוענחה.

עין סהרונים ומצד סהרונים

עין סהרונים הוא מקור המים החשוב ביותר במכתש. בשנים ברוכות גשם הוא יוצר פגל לאורך נחל רמון. סביבו גדלים צמחי קנה, סוף, סמר, אשלים ומלוח, ובעלי חיים באים לרוות ממימיו. ליד המעיין נמצא מצד (חאן) סהרונים - מבנה ריבועי מחולק לחדרים, המקיפים חצר פנימית: זו אחת מתחנות הדרכים לאורך דרך הבשמים הנבטית. לשני האתרים מגיעה דרך המתאימה לכל רכב.

הנגרייה

בקרקעית המכתש מזדקרת גבעת אבן חול ובראשה אלפי עמודים משושים ומחומשים, ששבריהם מכסים את המדרון - זוהי הנגרייה (המכונה גם המנסרה). תהליך היווצרות העמודים קשור בחדירת סלע מגמתי מותך (דייק) אל סדק בגבעה. הדייק הלוהט חימם את אבן החול עד שהקוורץ הבונה אותה הותך אף הוא. כשהתקרר והתגבש, נסדק הקוורץ למשושים ומחומשים. אל האתר מובילה דרך המתאימה לכל רכב, ועובר בו שביל שמתאים גם לבעלי כסאות גלגלים.

מטרים מעל 700
600-700
500-600
400-500
300-400
200-300
100-200

*גובה במטרים מעל פני הים

- פסגה
- מעין
- באר
- מצפור
- אתר ארכיאולוגי
- חינוך דרכים
- חינוך לילה
- שמורת טבע
- נחל
- גבול מדיני
- כביש 90
- שביל רגלי
- דרך לונג 4x4
- דרך עפר לכל רכב

*צבע סימון המסלולים זהה לסימון נחש

כרטוגרפיה: סופר מיפוי, עבור מסע אחר ביצוע מפה: ורד שדמי תודה למנחם מרקוס על סיועו בעריכת המפה

